

ÜZENET

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

XXVII. évfolyam 4. szám. 2016. február 15.

Ára 0,80 lej

Böjt: református kegyességünk elfelejtett formája

„... szíveteket és nem ruhátokat kell megszaggatni!” (Jóel 2,13)

Ha református emberek között a böjt szóba kerül, még a Szentírást rendszeresen tanulmányozók is bizonytalanságot éreznek. Mit jelent ez? Koplalást? A középkor askétáinak életidegen felfogását? Van-e a böjt bibliai tanításának ma is érvényes üzenete? – kérdezzük. Növeli a bizonytalanságot, hogy valamilyen formában minden vallásban fellelhető. Nemcsak a bibliai, hanem a Biblián kívüli vallások is ismerik.

Református Bibliaolvasó Kalauzunk s az egyházi kiadású naptárak évről évre feltűntetik böjt első vasárnapját. Országszerte sok gyülekezetben úrvacsoraosztás van. Idén ez a nap február 14-én van.

Vallástörténeti szempontból jellemző a böjtre egyfelől, hogy meghatározott időben (böjti idő) gyakorolták; másfelől meghatározott célok és működés, melyek a böjtot pozitívan értékelik; végül pedig a vallások fejlettebb

fokán a böjti szokások viszonylagossá válása és megszűnése, a böjt valódi céljának elnyerése. A böjtot az Ószövetség népe is ismerte, és heti rendszerességgel gyakorolta, az Újszövetség népe pedig átvette. A próféták felléptek a böjt tartalmát veszített, csak külsőségekre épülő, magamutogató gyakorlata ellen (Ézs 58,1–5; Zak 7,14 kk.) – Jézus ugyanúgy (Mt 6,16). Ezután a középkori egyház is átvette, és pontosan meghatározta gyakorlásának módját, a böjtben elfogyasztható ételeket. A reformáció sem utasította el, de Luther harcolt a böjt érdemszerző mivolta ellen. „Finom külső nevelőeszköznek” tartotta, mely által Jézus kereszthalálára emlékezve „az anyaszentegyházban a mi édes Urunk Krisztus szenvedéséről énekelni és prédikálni szoktunk”. Egyházunk

(Folytatása a 3. oldalon)

A 20. század élő történelme

Petőfi Sándor Székelykeresztúron, a Gyárfás-kúriában tartózkodott élete utolsó éjszakáján. Sokáig volt Petőfi otlletének élő tanúja az öreg körtefa, amelyet utóbb csak a vaspántok tartottak össze. A hálás utókor egy táblát he-

lyezett el Kányádi Sándor soraival: „haldoklik az öreg tanú, Petőfi vén körtefája”. Mi így kiáltunk fel Tökés István koporsója mellett: meghalt az öreg tanú. Akinek az élete és a munkássága egybeesik egyházunk, kisebbségi életünk első világháborútól napjainkig tartó százéves történetével. Ő volt számunkra az a tanú, akit bármikor megkérdézhettünk múltunkról. A 20. század három legnagyobb

diktátora alatt élt, ám nem hallgatott, hanem szembezállt az önkényuralommal. Krisztustól tanulta meg, hogy a keresztyén alázat nem meghunyászkodás, hanem határozott kiállás az Ő ügye mellett.

„Az én Megváltó Krisztusomért nemcsak börtönt tudok szenvedni, hanem a halált is bármikor kész szívvel vállalom. Tehát senki se számítson a kifárasztásomra” – írta Tökés István. Ezt a magatartást már a családi közösségben megtanulta a háromszéki Málnáson, ahol édesapja lelkész-esperes volt. A sepsiszentgyörgyi Református Székely Mikó Kollégiumban tanúja volt annak, hogy az egyház hogyan gyakorolta iskolafenntartó szerepét abban a korban, hiszen a felekezeti iskola tanárai nem érettségiztethették le saját diákjaikat, hanem Brassóba kellett utazni, és ott egy regáti tanárokból összeállított bizottság előtt kellett érettségizniük...

Lelkészi szolgálata nem volt hosszú, hiszen csak néhány évig hirdette Krisztus szavát a kolozsvári egyetemre érkező ifjak között, viszont igehirdetői szolgálata annál hosszabb volt: élete végéig tartott. Mert valóságos szószék volt számára a titkári, a zsinati, a generális direktori vagy a püspökhelyettesi hivatal és megbízatás is. És valóságos szószék volt számára a tanári katedra is. Jól bevészte szívébe azt, amit Kós Károly így fogalmazott meg számára: „nézz ide fiam. Én minden vasárnap ott vagyok a templomban, de nehogy azt hidd, hogy olyan fene nagy hívő ember lennék. Csak tudom, hogy a re-

Január 21-én kísérték utolsó útjára Tökés István teológiai professzort. A Farkas utcai templomban tartott istentiszteleten Pap Géza lelképásztor hirdette az igét, majd Kató Béla püspök,

Orbán Viktor miniszterelnök, Adorjáni Zoltán teológiai tanár,

valamint Kovács Sándor katolikus főesperes emlékezett meg a professzorról

(Folytatása a 6. oldalon)

Tanulságos igék

A jövődőről (III.)

Tanítvánnyá válni, Krisztust követni

„Jézus pedig hozzájuk ment, és azt mondta nekik: nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Menjetek el azért, és tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és Szentléleknek nevében. Mindannak megtartására tanítsátok őket, amit én parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,18–20)

Valakinek az utolsó szavai különös jelentőséggel bírnak. Ez olyan, mint egy végrendelet. Sokszor egész élet tizenetét foglalják össze. Most azokkal a szavakkal foglalkozunk, amelyeket Jézus közvetlenül mennybemenetele előtt mondott. Ezek nem egy haldoklónak, hanem annak az utolsó szavai, aki legyőzte a bűnt. E szavak megalapozzák váradalmunkat. Hisz húsvét fordulópont a világ életében: ajtó nyílik a jövődre, egy olyan ajtó, amit soha senki be nem zárhat. Ezért mondhatja később Péter apostol, hogy Krisztus feltámadása minket élő reménységre szült újjá.

Ez az ige olyan, mint a záróakkord a szimfóniában, amiben minden alapvető dallam megszólal. Mindent elmond arról, hogy mit jelent Jézus számunkra. Ebben ott van az örömmüzenet kihirdetése, a feladat és az ígéret.

Feltámadása után Jézus tanítványait Galileába hívja, ahol kihirdeti királyi hatalmát. Máté-

nál különösen is fontos a gondolat, hogy Jézus Izrael királya. Ezt a hatalmat a prédikációban nekünk is hirdetni kell. Bár néha olyan könnyen elfelejtjük. Az egyház ilyenkor kezdett keresztes háborúba, világpolitikába s más efféle dolgokba. Az Ő hatalma nem világ szerinti hatalom, hanem a szeretet, a megtartás hatalma.

A kihirdetés után jön a feladat, a misszió, a tanítvánnyá tétel. Ez kiterjed minden népre az egész világon, átöleli az egész földet. Húsvéti Isten Izraelre összpontosít, de utána az üdvösség ajtaja megnyílik a népek világa felé. Minden ember által felállított határt át kell lépni. Ez nem volt könnyű az apostoloknak sem, nekünk sem. A feladat három részből áll. Az első a tanítvánnyá tétel. A tanítvány az, aki követi Jézust, aki nyomdokaiban jár. Aki tanítvány, annak szent kötelessége másokat is hívogatni Krisztus követésére. A második része a feladatnak a keresztelés, amely a hatalmováltást ábrázolja az ember életében. A bűn hatalmából átmenni Jézus dicső hatalma alá. A keresztség nem kevesebb, mint hogy valaki a Szentháromság-Isten tulajdona lesz. A harmadik része a feladatnak a tanítás. Tanítani annak a megtartására, amit Krisztus parancsolt nekünk. Izrael fiai a Tórát, a törvényt tanulmányozták egy életen át nagy buzgalommal, Jézus követőinek pedig Krisztus törvényét kell tanítaniuk. Vagyis mit jelent az élet minden területén Krisztust követni, parancsának engedelmeskedni. Az ilyen tanításnak jó esetben át kell formálnia a tanítottak életét. Az igazi tanítványság engedelmességet jelent. Hálából és szeretetből való engedelmességet.

A feladat után kapunk ígéretet is. Ez az „íme” szóval kezdődik, ami azt jelenti: ne csak azt lássuk, ami most van a világban, a hitetlenséget, az aggodalomra okot adó fejleményeket. Lássuk, hogy ki Jézus a mi számunkra: a mindig jelen lévő Úr. Hasonlót hallottak már az Ószövetség nagy emberei is: Ábrahám, Mózes, Józsué, Gedeon. Az a boldogító ígéret hangzik el, hogy Isten jelen van az Ő gyermekei életében, velük jár az úton.

Isten Jézus által van velünk. Szeretetében hordoz minket, s az egyház ebből él. Támadások, tévtanítások, üldözések, önzés között megtapasztalja az Ő áldott jelenlétét. Mi lenne az

Bibliaolvasó kalauz

Március

1	K	Mt 15,29–39	JSir 3,34–48
2	Sze	Mt 16,1–12	JSir 3,49–66
3	Cs	Mt 16,13–28	JSir 4,1–11
4	P	Mt 17,1–13	JSir 4,12–22
5	Szo	Mt 17,14–27	JSir 5,1–7
6	V	Mt 18,1–20	JSir 5,8–22
7	H	Mt 18,21–35	Dán 1
8	K	Mt 19,1–15	Dán 2,1–23
9	Sze	Mt 19,16–30	Dán 2,24–49
10	Cs	Mt 20,1–19	Dán 3,1–25
11	P	Mt 20,20–34	Dán 3,26–33
12	Szo	Mt 21,1–22	Dán 4,1–14
13	V	Mt 21,23–46	Dán 4,15–34
14	H	Mt 22,1–22	Dán 5,1–7
15	K	Mt 22,23–46	Dán 5,8–6,1
16	Sze	Mt 23,1–36	Dán 6,2–18
17	Cs	Mt 23,37–24,2	Dán 6,19–29
18	P	Mt 24,3–22	Dán 7,1–14
19	Szo	Mt 24,23–51	Dán 7,15–28
20	V	Mt 25,1–13	Dán 8,1–14
21	H	Mt 25,14–30	Dán 8,15–27
22	K	Mt 25,31–46	Dán 9,1–19
23	Sze	Mt 26,1–46	Dán 9,20–27
24	Cs	Mt 26,47–75	Dán 10,1–11,1
25	P	Mt 27,1–56	Dán 11,2–20
26	Szo	Mt 27,57–66	Dán 11,21–45
27	V	Mt 28,1–10	Dán 12,1–4
28	H	Mt 28,11–20	Dán 12,5–13
29	K	5Móz 1,1–33	Jel 1,1–8
30	Sze	5Móz 1,34–46	Jel 1,9–20
31	Cs	5Móz 2,1–25	Jel 2,1–7

egyházból, ha ezzel az ígérettel nem számolhatna? Nemcsak azt mondja: gondolkodj rátok, nem felejtelek el titeket, hanem azt, hogy ígéremmel és Szentlelkemmel veletek vagyok. A sákramentumok is jelenlétéről biztosítanak minket. Különös, hogy míg a filozófusok időkről, a csillagászok fény évekről és évmilliókról, addig Jézus napokról beszél. Neki minden nap fontos, annak 24 órájával. Minden nap történik valami fontos az életünkben. Vannak könnyű és nehéz napok, van, amikor növekszik az egyház, máskor apad, de nincs olyan nap, amin Ő ne lenne velünk. Azt nem ígéri, hogy nem jönnek nehéz napok, de azt igen, hogy azokon is velünk lesz, kegyelmével, vigasztalásával. A napok különböznek, de Krisztus nem változik, Ő ugyanaz marad.

Ez az ige beszél a világ végezetéről is. A Biblia tanítása szerint a történelem nem körkörös mozgás, a történelem nem ismétli magát, hanem halad előre a megszabott útján. A világ a beteljesedés felé halad ama nap felé, amelyen Jézus visszajön dicsőségben, és uralma minden szem számára látható lesz. A mi életünk az utolsó dolgok jegyében zajlik. Ez azt jelenti, hogy a történelemnek s benne a mi kicsiny életünknek is van célja. Mi azt hisszük, s meg vagyunk győződve, hogy Isten eléri célját ezzel a világgal. Csodálatos ünnepnapot várunk, amikor együtt leszünk Krisztussal. Az a nagyszerű, hogy mi tudjuk, kinek a tulajdona vagyunk, s mi a feladatunk e világban. Bárcsak tudnánk teljesíteni!

Lőrincz István

„A prédikációban az emberi szó nem magától értetődően, hanem Isten Szentlelkének munkájaként válik Isten Igéjévé. Mindez az igehirdető lelkipáasztortól alázatot, engedelmességet feltételez.

Alázat és az Ige iránti engedelmesség fémjelzi Szép Eduárd református lelkipáasztornak e kötetben napvilágot látott igehirdetéseit. Kiténik belőlük, hogy Krisztustól kapott legszenyebb feladatát, az igehirdetés feladatát örömmel, alázattal és felelősségérzettel végzi. Örömmel, hogy az Egyház Urának, Jézus Krisztusnak szolgálhat, alázattal, mert

tudatában van az igehirdető szolga gyarlóságainak, emberi korlátainak, és felelősségérzettel, mert tudja, minden szóért a szolgálatra parancsot adó Úrnak tartozik számadással.

Szolgálja e néhány igehirdetés Isten Szentlelkének ajándékképpen a tisztelt olvasó lelki épülését, megerősödését abban a hitben, hogy Krisztus Urunk életünkben való jelenléte Szentlelke által valóságos, naponta megtapasztalható” – írja a kötet előszavában Szász Attila, a Görgényi Református Egyházmegye esperese.

A kötet ára: 8 RON

Böjt: református kegyességünk elfelejtett formája

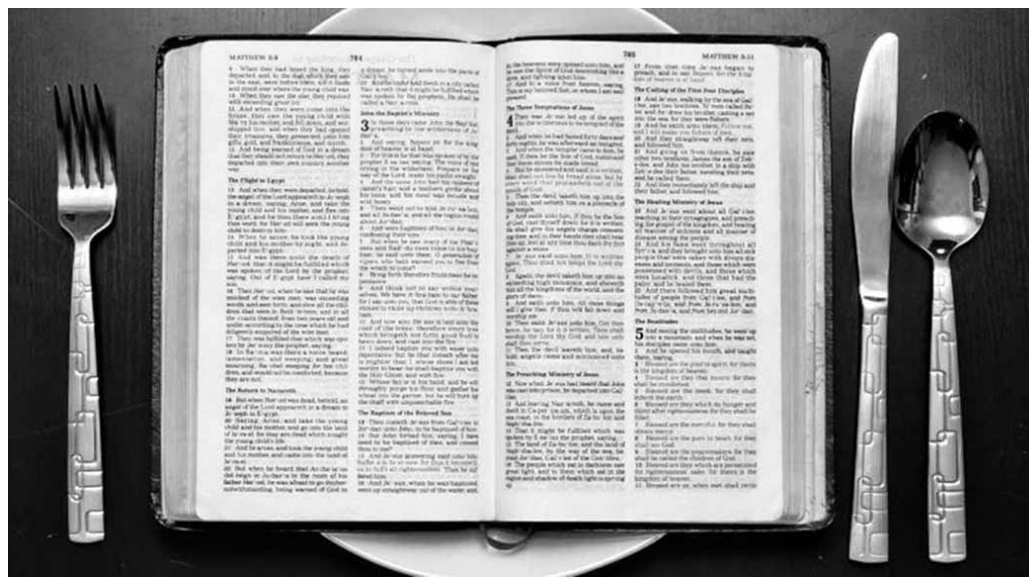
(Folytatás az 1. oldalról)

rendjében is az Úr Jézus szenvedéstörténetének időszakát vezeti be a böjt időszak.

A böjt bibliai tartalmát tekintve szorosan összefügg az imádsággal. Tehát az imádsággért van, azaz az imádságnak egy külső eszközzel szigorított formája. Ekkor egy általunk meghatározott időre megvonjuk magunktól kedves ételeinket, italainkat, és tartózkodunk azoktól a nélkülözhető – általában kényelmünket szolgáló – szokásainktól, melyek végzésében különösképpen is örömeinket leljük. Így, ha az általunk meghatározott időn belül ezek hiányát érezzük, gondolataink késszé válhatnak könyörögni azért, ami miatt böjtöt hirdettünk magunknak. A böjt olyan fogadalom, ami által időlegesen lemondunk valamiről, ami fontos nekünk, ám nélkülözhető, hogy emlékeztetnek okáért egy még fontosabbat imaéletünk fő helyére tegyünk. Kálvin, aki a böjtöt az imádság és az egyházfegyelem részeként tekintette, rámutat, hogy a böjt

„A református emberre legyen jellemző az élet minden területén a mértékletesség. Ételben, italban, vigasságban érezzük azt, hogy van egy határ, amit megközelítenünk és átlépni nem szükséges.”

idejére nézve a Bibliában nincsen útmutatás, így hát mind az anyaszentegyház közössége, mind egyéni kegyességünk számára magunk

által meghatározható idő. Az is tehát, hogy mikor, miért és mennyi ideig böjtöljünk. Kálvin ezzel kapcsolatban így ír: „(a böjt) abból áll, hogy a pásztorok, ahogy az idők parancsa megkívánja, tekintsék kötelességüknek, hogy a népet könyörgésre vagy nyilvános böjtölésre buzdítsák...”

A gyülekezet vagy a nemzet életét döntően meghatározó esemény, próbatétel esetén vagy ha Isten haragjának jelei mutatkoznak „szent és minden időkre üdvös rendelkezés az, hogy a pásztorok ilyenkor nyilvános böjtölésre és rendkívüli könyörgésekre buzdítsák a népet” – írja Kálvin az *Institutió*ban.

Kedvenc táplálékaink és szokásaink megvonása emlékeztet bennünket olyan dologra, melynek megvalósulását az imádság által különösen fontosnak tartjuk. Ám a böjtnek Kálvin szerint van egy másik formája is. Nemcsak egyszerűen önmegtartóztatást és az élelem részbeni megvonását jelenti, hanem szerinte egész földi pályánk idején határozza meg az életünket a mértéktartás.

A református emberre legyen jellemző az élet minden területén a mértékletesség. Ételben, italban, vigasságban érezzük azt, hogy van egy határ, amit megközelítenünk és átlépni nem szükséges, mert a Szentlélek ezáltal is emlékeztet bennünket arra, hogy Isten országának eljöveteleért, szívünk legféltettebb vágyaiért imádkozni tartozunk.

Dr. Fodor Ferenc

Terített asztal a pusztaságban

„Avagy tudna-e Isten asztalt teríteni a pusztában?” (Zsolt 78,19–20)

Igénk első versében a 23. zsoltárt látjuk felidézni gúnyos, kísértő módon: tud-e asztalt teríteni Isten a pusztában? Döbbenetes, hogy gúnyos módon éppen az Igét idézi az Isten pellengérré állító ember. Az Igét, amelybe kapaszkodnia kellene, amely erőforrása kellene hogy legyen, útmutatója, életének vezérsínóra. A zsoltáros a nép kívánsága mögött az ösbűnt, a hitetlenséget látja. Azt, hogy nem hittek Istennek és nem bíztak segítségében. S bár népe megsérti Isten hitetlenségével, Ő mégis teljesíti kívánságukat. Víz ad a kősziklából, majd megnyitja az ég ajtóit, és manna hullajt eléjük.

Igénkben azt látjuk, hogy Isten pozitív módon válaszol az emberi kísértésre. Víz ad a kősziklából, majd manna hullajt számukra a pusztában.

Figyeljük csak meg, hol és miként? Az ember a lágy földet kezdené el ásni, míg az Isten a sziklából fakaszt vizet. Az emberi törvényszerűség ellenében cselekszik, ezzel is nagyságát és hatalmát bizonyítja. Víz tör elő a mélységből. A mi Urunk kegyelmének üdítő szabadítása. Milyen nagy áldást jelent életemben a meghallgatásra talált könyörgés. Amikor az Úr megcsap

ja nyomorúságom mozdulatlan kőszikláját, és azokból áldás árad.

Szomorú, hogy Izrael szíve éppen e gondviselésben válik egyre keményebbé. A magam életében is megfigyelhetem, hogy éppen akkor hajlok el leginkább az én Uramtól, amikor asztalt terít elem a pusztában. Miért van ez így? A sötétség hatalma újra és újra elhitheti velem, hogy Isten áldásai voltaképpen az én ügyességem és nagyságom szerzeményei. Az én érdemem, ha jól alakul az életem, engem dicsér mindez. Az elbizakodottság pedig istenkísértésbe torkoll. Pusztai vándorlásában így bukik el a nép, s telhetetlenül újabb és újabb kívánságokkal áll elő. Az Ő kegyelme, hogy még nem ítélettel válaszolt sürgető szavaimra, hanem újra és újra asztalt terített nekem a pusztaságban, minden szükséges dologgal ellátva életemet. Bűnvallást kereső és halált mondó szívvel keresem az Ő közelségét, dicsérve szent nevét szerető gondoskodásáért.

Vízfakasztás a pusztában Izrael népének

Fábián Tibor

Szingliként a házasság hetében

A házasság hetét ünnepeljük, férfi és nő Isten teremtségi rendjében adott kapcsolatát, mely áldások színtere lehet. Azt hiszem, hogy amelyik nőben van valamennyi egészséges életösztön, az úgy indul az életnek, hogy férjet és családot szeretne, szeretne kiteljesedni az anyaságban is.

Keresztyén körökben főleg illik ezeken a stációkon végigmenni. Ha nem így alakul az életed, akkor valamit nem jól csináltál. Szokás az egyedül élőket leszólni, önzőknek titulálni, akik csak magukkal vannak elfoglalva, akik nem hajlandók áldozatot vállalni, akik karriéristák, éretlen a személyiségük, és sok egyebet mondhatnak még, csak pozitívumot nemigen találnék benne. Gyakran jönnek az övön aluli ütések kis csipkelődésekkel: „Könnyű neked!”, „Neked nincs gyereked, te ezt nem érted!”, „Te ezt még igazán megcsinálhatod, még ezt is felvállalhatod, idődből úgyis kitelik!”

Aki harmincon túl egyedül van, az már furcsa, aki meg már negyvenen, az egyenesen katasztrófa. Akkor vagy nagyon eltoltál valamit, vagy te vagy minden bányák réme, vagy teljesen elférfiasodtál, vagy olyan vénkisaszszonyos allűrjeid vannak, amik messziről sugároznak egyfajta ásatag porszagot. Vagy irreális elvárásaid vannak, túl magasra emeled a léceket a beste férfiak felé, amit azok nem tudnak/akar-

nak/mernek átugrani. Vagy esetleg feltételezik, hogy némi „apácoid” hajlamokkal megáldott ember vagy, és állandóan ígéket citálsz, hogy te tulajdonképpen minden erődöt az Úrnak szenteled. Bármelyik is áll fenn, abból ki kell gyógyulni, és akkor kész-szé leszel a házasságra, és akkor majd megadja Isten a társat.

Közben azt veszed észre, hogy nem férsz be a gyülekezetben a klasszikus kategóriákba, ha kiöregedtél az ifiből. Kezd véget érni az élet, marad az istentisztelet, mert se a baba-mama klub, se az anyukák ima-órája nem kínál folytatást, s ha nem kenyered a háztartás, a nőszövetségben is csak féloldalas a pozíciód. Más a témád, másra mozdulsz. Mégis, hogy nézne ki egy református szingliklub?! Ciki, nem?! Mert mi ugye házasságpártiak vagyunk. Ugye hányszor hallottad már te is a szószékről is meg a barátaid, rokonaid esküvőjén, hogy tulajdonképpen csak a párunk megtalálásával leszünk egészszé, addig nem teljes az életünk, mert Isten így rendelte.

Most azt gondolhatod, itt egy nő súlyosbító tényezők sorával (nem modellalkatú, nem konyhatündér, némi szürkeállományt is kapott a Gondviseléstől, ráadásul még lelkesző is),

aki nőként megbukott, s valahogy igyekszik úrrá lenni a helyzetén, hogy a hófehér herceg nem kopogtatott be a szőke paripáján, és savanyú neki a szőlő főleg most, amikor a keresztyének a házasságról beszélnek. Biztos megideologizálja a helyzetét, és valami vad feminista kanyart vesz hamarosan.

Nem fogok. Csak az lenne a kérésem szingliként, vagy így is írhatom: EMBERként most a házasság hetében, hogy ti, klasszikus életet élő keresztyén családok, gyermekek testvéreim, ne nehezítsétek az életünket nyílt/burkolt le-sajnálással, kegyes frázisokkal („Imádkozom érted, hogy megtaláld a

párod, majd az Úr megadja!”), hamis teológiákkal (hogy így nem lehet teljes életet élni).

A sorstársaknak és mindenkinek jelentem, van élet negyven után is, egyedül is, keresztyén nőként is, és nem feltétlen kell vállalhatatlan kompromisszumokat kötni, mert nem hiszem, hogy a „bármilyen áron karikagyűrű” az Isten akarata.

Aki viszont Isten szeretetéből és akaratából megkapta és megtalálta társát, az ne feledjen el hálát adni érte, mert ez nem magától értetődő és nem születési jog, hanem kegyelem.

Pálfi Zsuzsanna (Reposzt.hu)

A Valentin-nap egyházi gyökere

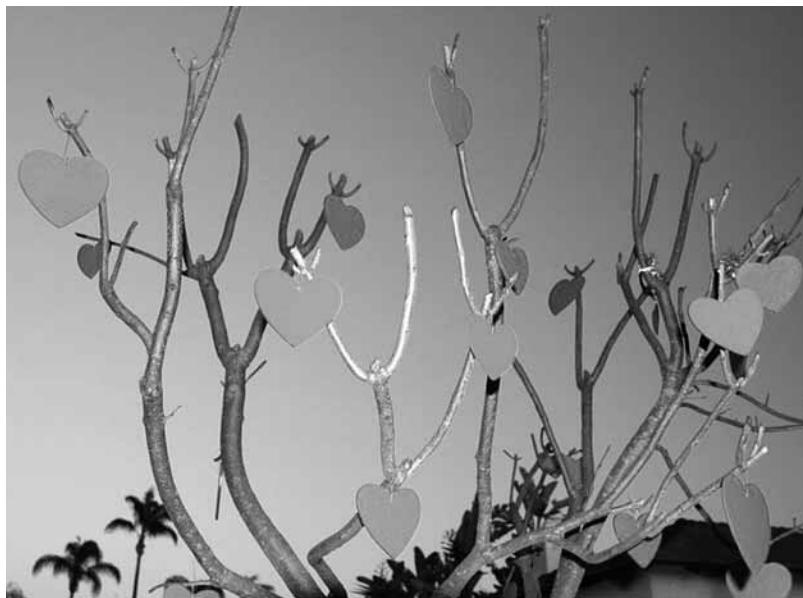
A Valentin-nap igazi történetének nincs semmi köze ahhoz, amivé mára ez változott. Eredetét nem díszítették rózsák, bonbonosdobozok pirosuló szívecskékkel, és elegáns üdvözlőkártyák sem. Inkább vértől volt pirosuló e nap, amint feldereng a messzi múltból.

Inkább „ékesítették” e napot fájdalmas, tömlőcök mélyei, kivégzések. Eredetileg igazi mártírnappal volt. Három korai keresztyén mártír kapcsolódik e névhez. Egyikük talán, az igazi névadó, római keresztyén pap volt a 3. században, II. Claudius császár uralkodása idején.

A Krisztus utáni 3. század a Római Birodalomnak hatalmas szakítópróbát jelentett, erőteljes nyugtalansággal, lázadással birodalomszerte. Az a veszély fenyegetett, hogy az impérium három részre szakad. Pogányok inváziójáról, polgárháborúról, gazdasági válságról szóltak a hírek Britanniától Afrikáig. Az aranykorok vége volt.

Annak érdekében, hogy megakadályozza a birodalom széthullását, Claudius császár azt a népszerűtlen döntést hozta, amellyel megtiltotta a fiatalon kötendő házasságokat abban a (tév) hitben, hogy nem házas katonái odaadóbban és

eredményesebben fognak harcolni, fenntartani Róma uralmát, mint a házasok. A Valentin-napnak ez a történeti háttere, hiszen a keresztyén papok meggyőződése volt, hogy a házasság Isten adta sákramentum. Ezért Valentin pap titokban kötötte meg a fiatalok házasságát, ám ez kitudódott, és börtönbe vetették. „Valentin

papot feltehetőleg lefejezték, s így lett az egyház mártírja. Azért áldozta fel az életét, hogy a házasság szentségét megerősítse: a szeretet szeretetért és Isten szeretetért áldozta oda életét” – írja Greg Tobin.

Az 5. század végén I. Gelasius pápa volt az, aki február 14-ét Valentin napjává avatta. A római San Valentino-katakombában őrzik relik-

viáit. Századokkal később romantikus szerzők, mint például Shakespeare a *Hamlet*-ben vagy G. Chaucer (1343–1400) változtatta át e nap tartalmát a szerelmesek és a szerelem „ünnepnapjává”. Chaucer úgy írta le e napot, mint amikor minden madár azért jön össze, hogy kiválassza mátkáját. Valójában ez a költemény II. Angliai Richárd király és Bohémiai Anna házasságkötésének az ünnepi évfordulóját köszöntötte.

Ma az egyházi eredetre utal az is, hogy az ünnepek között tartja számon az anglikán egyház, de sok evangélikus egyház is. A keleti ortodox egyházak is megtartják, bár nem ezen a napon, hanem júliusban. Ekkor emlékeznek meg két mártírról, Valentin római presbiteről és Hieromártír Valentinról, a későbbi püspökről.

Milyen érdekes, hogyan változott át a drámai mártírnappal a birodalmi viszonyok között Valentin pap elgondolta: az ifjú házasok szeretetének ünnepévé. Mert mintha ez lenne e nap maradandó lényege. Amiről az *Énekek éneke* így tanít évezredek óta: „Tégy engem mint pecsétet a szívedre, mint pecsétet a karodra! Bizony, erős a szeretet, mint a halál, legyőzhetetlen a szenvedély, akár a sír. Úgy lobog, mint a lobogó tűz, mint az Úrnak lángja” (8,6).

Jó, ha erről sem feledkezünk meg, mint ahogy nem illik megfélekedni kedvesünkről sem...

BL

Életének 100. évében, 2016. január közepén elhunyt dr. Tökés István nyugalmazott teológiai professzor. Lapunk az alábbi, öt évvel ezelőtt készült interjúval emlékezik a Református Szemle egykori szerkesztőjére, egyházkerületünk volt püspökhelyettesére.

A gondviselés kebelén

Beszélgetés Tökés István nyugalmazott teológiai professzorral

Tökés István nyugalmazott teológiai professzor az üzenetprédikálásról, a 127. zsoltár üzenetének fontosságáról és az erdélyi magyarság megmaradási esélyeiről.

– Háromszéki lelkészcsaládban született, egyértelmű volt, hogy a lelkészi pályát választja?

– Való igaz, hogy erdélyi lelkészi családokban ez szokás volt régebben is, most is. Még a feleségem is azt mondta, hogy örvendene, ha valamelyik gyermekéből lelkipásztor lenne, végül is csak László indult el ezen az úton. Az én családomban akkor ez nem volt kérdés, a testvérek közül csak én választottam ezt a pályát – teljesen szabadon. Nagy szerepe volt azonban annak a történetnek, amit gyermekkoromban hallottam, miszerint valaki felébredt

a koporsóban. Utána évekig foglalkoztatott a halál utáni élet, s úgy gondoltam később, hogy ha valaki lelkipásztor lesz, akkor mindent fog tudni az örök életéről. Elmondhatom, mai napig nem vagyok vele tisztában.

– Volt püspöki titkár, egyetemi lelkész, előadó-tanácsos, főjegyző, missziói előadó, teológiai tanár, szerkesztő. Melyik munkát végezte a legszívesebben, melyikben volt a legtöbb öröme?

– Szerettem az exegézist az egyetemen, de amikor elcsaptak mint teológiai tanárt, nem éreztem olyan szomorúságot, mint amikor megfosztottak a Református Szemle szerkesztésétől. A legnagyobb örömet a lap szerkesztése jelentette.

– Miért is csapták el?

– Nagy Gyula püspöknek nem voltam elensége, de ő nekem nagyon. Félt, hogy esetleg püspök szeretnék lenni, s a Szekuritátéval kötelezett, hogy idő előtt nyugdíjba vonuljak. Ő maradhatott 80 esztendőskoráig, nekem hamarabb el kellett mennem, s ez sértette az egyházi rendet, engem ez zavart leginkább. Az igehirdetésről is eltiltottak, csupán a 2000-es évek elején rehabilitáltak Pap Géza püspöknek köszönhetően. Kolozsváron sem 1989 előtt, sem azután sokáig nem volt olyan lelkipásztor, aki meghívott volna szolgálni. Vidékre jártam, meghívtak, de csak kivételesen bátor emberek kértek meg.

– Egyik interjúban említette Kós Károlyt, aki azt mondta egyszer, hogy minden vasárnap ott van a templomban, és nem azért, mintha olyan nagyon hívő volna, hanem mert a református egyház nélkül nincs megmaradás Erdélyben. Ez a kijelentés akkor érvényes volt, hogyan látja, a mai világban is az?

– Nehezen lehet erre a kérdésre válaszolni. Kós Károly többször meglátogatott, sokat beszélgettünk az egyház dolgairól, s arról is, mi a feladata egy főgondnoknak. Egyik beszélgetésünk során így fogalmazott: az erdélyi magyarságnak az élete az a kálvinista magyarságnak a dolga. Hát ez azért nem épp így van, nem lehet a templomba járást tiszta magyar ügygé tenni,

mondtam neki, lévén bennem pietista vonás is, amitől Kós Károly teljesen idegen volt. – Addig, amíg létezik egy 63 ezer lelkes kalotaszegi kálvinista magyarság, addig te ne féltsd az erdélyi magyar létet – mondta Kós mintegy negyven évvel ezelőtt.

Sajnos az idő nem őt igazolta, hiszen az akkori 63 ezerből ma már kevesebb mint 25 ezer van, az erdélyi magyarság sorvad. A magyarságprédikálásnak nincs megtartóereje. Ezért tartom fontosnak az üzenetprédikálást, amelyről az előbb is beszéltem. Amíg a templomban a prédikáció olyan, amilyen most, addig Erdélyben nem lesz jövő.

Ezenkívül a lelkipásztoroknak is példamutatóknak kell lenniük. Igaz, most is átlagon felül vállalnak gyermekeket, de az én időmben sokkal több volt a nagycsaládos a lelkipásztorok körében. Aki az ÜZENETET meghallja, aki tudomásul veszi a 127. zsoltár igazságát (az anyaméh gyümölcse jutalom), az nem az anyagi problémákat helyezi előtérbe. Említhetném a tanárokat is. Gyermeklétszám miatt megszüntetik az osztályokat, mégsem vállalnak gyermekeket. Ha az üzenetprédikálás gyökeret verne az egyházban, szerintem az egész magyarság helyzete megváltozna.

– Erdélyben az értelmiségi réteg mintha hiányozna az egyházi életből. Miben látja ennek okát?

– Én egyszerűen csodálkozom, hogy még templomba jön az ún. középosztály. Ugyanis arra a prédikációra, amit ma hall a templomban, az ember nem kíváncsi. Szerintem ez az igazi ok. Mégis nagyra becsülöm a népegyházat, hiszen sokan – egyes lelkipásztorok ellenére, a prédikáció gyatraságának ellenére – mégis járnak templomba. Ha az év végi statisztikákat nézzük, akkor vannak, akik elégedettek. De ez hamis vigasztalás, hiszen a templomba sokkal többen kellene járnuk, mint tíz százaléknak.

Ahol igazi igehirdetés történik, ott nem kell hívogatni az embereket a templomba, bibliórára, még a perselyezést sem kell hirdetni. Olyan lelkiületnek a kialakulására lenne szükség, amely átsugárzik az élet minden területére.

– Megélt két elvesztett világháborút, átélt 45 év kommunizmust, felnevelt 8 gyermeket egy nehézségekkel tele világban. 95 éves korában is prédikációskötetet jelentetett meg. Honnan származik ez az erő, frissesség?

– Ez számomra is bizonyos szempontból kérdés. Életemet ajándéknak tekintem. A magyarázat talán abban rejlik, hogy gondviseléshittel éltem és élek: sok mindenben keresztülmentem, de minden, ami velem történt, az Úr akarata volt. Többször fordult elő, hogy valamit szerettem volna, mégsem úgy történt, aztán később hálát adtam, hogy

Isten nem hallgatta meg kérésemet. Nehézségek között, de a gondviselés ölében éltem le az életemet. Szerintem minden, úgy ahogy ez a beszélgetés is, nem a véletlen műve, hanem Isten akaratából történik.

Somogyi Botond

Középiskolai tanulmányait a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumban végezte, majd a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet elvégzése (1938) után külföldi tanulmányútra ment. Onnan Vásárhelyi János egykori püspök visszahívta Erdélybe, 1940 augusztusában kinevezték püspöki titkárnak Kolozsvárt. E megbízással párhuzamosan volt főiskolai lelkész 1945 végéig. 1945-ben az Erdélyi Református Egyházkerület igazgatótanácsának előadó-tanácsosa lesz, ezt a tisztséget 33 évig töltötte be. 1973-ban a protestáns teológiára kerül professzori minőségben. Az intézet vezetősége őt erre a szolgálatra már korábban is javasolta, de az állami hatóságok visszautasították a kezdeményezést. Professzori megbízását tíz éven át töltötte be 1983 végéig, amikor is külső nyomásra nyugdíjazták. Több mint száz tanulmányt írt, több önálló kötete, könyve jelent meg. 2006-ban Pro Ecclesia díjjal, idén a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki.

A 20. század élő történelme

(Folytatás az 1. oldalról)

formátus egyház nélkül Erdélyben nincs megmaradás.” Ebből megértette, hogy az egyház és a magyarság élete összefonódott. Ha beszélhetünk egyáltalán helytállás, céltudatos egyház és nemzeti szolgálatról, akkor Tökés István egyházkerületi működésével kapcsolatosan mindezek hatványozottan igazak. Az egyházat meg kell tartani és meg kell erősíteni, mert ezzel együtt erősödik a nemzet is.

Gyönyörűen példázza ezt egyházi pályája. 1946-ban megválasztották az Erdélyi Református Egyházkerület tanácsbírójának, és a Lelkészképző Bizottság tagjának. 1948-tól tagja a Romániai Református Egyház Zsinatának és az Állandó Zsinati Tanácsnak. 1952-ben az egyházkerület generális direktorává, közügyi intézőjévé választják. 1953-ban a teológiai előljárási és a teológiai Magántanársági Bizottság tagja is. 1946-tól 1973-ig

az Igazgatótanács tagja, és 1974-től egyházkerületi főjegyző, püspökhelyettes. Az Erdélyi Református Egyházkerület és Tökés István kapcsolatára nézve igen sokat mond az, hogy a kiadott munkái között első helyen említette mindig az egyház működési szabályzatát, Statútumát. Ez azt jelzi, hogy életbevágóan fontosnak tartotta az új viszonyok közé jutott egyház fennmaradását.

1948 után olyan nagyarányú változás következett be az egyház életében, mint a reformáció kora óta soha. A kommunista hatalom kiforgatta az egyházat minden lehetséges vagyónából. Az egyház immár nem teljesíthette küldetését, újjá kellett szervezni teljes életét. Ebben az erőfeszítésben döntő szerepet kapott a fiatal Tökés István, méghozzá a törvényalkotás terén. Ezért háborodott fel kényszernyugdíjazása és félreállítása után azon, hogy az egyház vezetői a törvények betartása helyett a jogorzást választották, és ezáltal kiszolgálták egyházunkat az önkényuralomnak. Egyházkerületi megbízásai mellett nem lehetett gyülekezeti lelkész, de már 1956-ban vallotta: minden leírt mondat a maga helyén éppúgy

igehirdetés, mint a szószéken elmondott prédikáció. Ennek jegyében egyházkerületi tisztségviselőként az egyház megerősödését szolgálta a betűk erejével is. Hiszen 1959–1973 között a *Református Szemle* társszerkesztője, 1974–1984 között főjegyzőként főszerkesztője volt... Egyháza megerősödését szolgálta a tudománnyal is.

1973–1983 között tíz évig kivette részét a teológusok oktatásából is. Erőteljes, dinamikus temperamentuma sokunk életében él még. Küzdelmünk a megmaradásért ma sem történhet másként, mint ahogy azt ő előttünk járóként bemutatta. Ha mindnyájan követnénk őt gyermekvállalásban és az igazunkért való kiállásban, akkor megmaradásunk biztosítva lenne az idők végezetéig. Tökés István a 20. század élő történelme volt... A körülötte zajló változások ellenére változatlan maradt, mert hűséggel szolgálta azt, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Élete hívő élet volt, mert vallotta: az igaz ember hitből él. Ebből táplálkozott hitvallásnak is beillő életbölcssége, amikor azt mondta: hitből kellene élni, ott nincs árulás.

Kató Béla püspök

Az igazság szabaddá tesz

Eljöttünk, hogy végső búcsút vegyünk Erdély nagy szülöttétől, Tökés István professzortól, a tiszteletes és tudós prédikátortól... Az a koporsó, amit ilyen sokan állunk körül, nem a reménytelenséget sugallja, hanem az erőt. A hit és élet erejét, amelyben itt egymással osztozhatunk. A patriarchákról azt mondja az Írás: az étellel betelve haltak meg. Tökés István teljes életet élt, mondhatnánk, de mégsem mondhatjuk, mert ha szólhatna, tiltakozna. Hogyan lehetne teljes élete egy embernek, akinek a 21. században is a vállára kellett vennie a magyarságnak a 20. századból örökölt terheit? Miként élhetne teljes életet az, aki sohasem tudta, s nem is akarta egyéni és családi boldogságát elválasztani egyháza és népe jólététől? Tökés István vállalta – amint Pál apostolnál olvashatjuk –, hogy mindenkor testében hordozza az övének nyomorát és reményét, megtöretését és küzdelmeit, vereségét és győzelmeit. Utolsó pillanatáig harcolt a szellem és a lélek fegyvereivel értünk és az igazságért. Mert tudta és hitte: az igazság szabaddá tesz. Ez a nemes harc volt életének zsinórmértéke, ez tette szabad emberre a megcsalt remények idején is: háborúban, diktatúrában, demokráciában. Az ő szabadsága belülről fakadt, saját magában őrizte azt a magyar életet, amelyet a hit és a kultúra teremtett e tájon. Sohasem kételkedett abban, hogy egyedül ez a hit és kultúra töltheti meg újra magyar élettel Erdély falvait és városait a 21. században.

Tökés Istvánnal annak a nagy nemzedéknek utolsó képviselője távozott most közülünk, akiknek élete ott kezdődött el, ahol a történelmi Magyarorszáé véget ért. Ők voltak azok, akiknek az a sors jutott osztályrészül, hogy a nagy háborúban és a rákövetkező hatalmi döntések nyomán részeire hullott nemzet számára megőrizték az egészet, az összetartozót. Nekik kellett továbbadniuk a magyarság megmar-

Kolozsvár a világ közepe, s így lehetett nekünk ez a szószék életünk tájolási pontja. Így láthatta meg minden teremtmény szenvedésében és reménységében az ő saját baját és reménységét; s így láthatta meg a mi magyar sorsunkban az egész emberiség sorskérdéseit. Legkedvesebb zsoldára tanította arra, hogy az anyaméh gyümölcse jutalom. Életének hűséges társával ezért erős fiakat és lányokat neveltek arra a szolgálatra, amit ők maguk is végeztek.

Azok nevében búcsúzom most tőle, akik hálával és köszönettel tartoznak a hitért, bátorságáért, tanításáért és tudományáért. Azok nevében, akiknek az a felelőssége, hogy ne merüljön feledésbe az, amit ő adott nekünk. Legyen ott egész élete és minden szava a 21. század magyarságának szellemi, kulturális kincstárában. Szolgáljon tanulságul egész életútja mindazoknak, akik a közéletben – ahogyan ő fogalmazott egyik utolsó levelében, idézem: – „védeni hivatottak, ami védhető”. Védni, ami védhető, és építeni, ami építhető. Kolozsváron, Vásárhelyen, Budapesten, Szabadkán, Kassán, Beregszászon. Mert lehet és kell is építkezni abból, amelyet az elmenő magyarok, a Házsongárdi temetőben nyugvók hagytak itt nekünk.

Tökés István szövétnek volt, amely „nem hagyja abban az isteni világosságot, míglen maga el nem ég, avagy erőszak el nem oltja”. Most, hogy ez a szövétnek itt, a Földön kialudt, ezernyi gyertya fényében él tovább küldetése mindazok életében, akik ezt a fényt tőle kapták.

Orbán Viktor miniszterelnök

(A beszédek Tökés István professzor temetésén hangzottak el.)

Keresztyénüldözés a világban

A hatvan éve világszerte működő Open Doors nevű nemzetközi keresztyén szervezet évente egyszer, hagyományosan az aktuális év januárjának első napjaiban, teszi közzé jelentését, az ún. világüldözési indexet az elmúlt év keresztyénüldözésének a helyzetéről. Évek óta töretlenül tart a negatív rekord. Világszerte több mint 50 államban követnek el naponta kisebb-nagyobb bűncselekményeket, más helyeken a keresztyének államilag végrehajtott, ideológiai eredőjű üldözés elszennedői.

Az Open Doors, azaz Nyitott Ajtók nevű felekezeti keresztyén segélyszervezet mintegy 50 országban tevékenykedik, ahol gyakorlatilag keresztyénüldözés tapasztalható. A szervezet munkájának hivatkozási alapja az ENSZ emberi jogok nyilatkozatának 18. szakasza, ami kimondta a vallásszabadság egyetemes jogát minden emberre nézve. Bibliai legitimációjukat ezzel a jézusi ígérellel adják meg: „Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be” (Jel 3,8).

A 2016-os jelentés a 2015. évi világhelyzettel foglalkozik. 2014-ben nyilvánosságra került, hogy a hitük miatt kivégzett keresztyének száma 4344 volt, 2015-ben ez a szám 7100-ra emelkedett. A keresztyén templomok, imaházak, intézmények elleni bombatámadás, gyújtogatás a 2014. évi 1062-höz képest több mint kétszeresére emelkedett, 2406-ra nőtt. Az Iszlám Állam tovább növelte rekordlistáját a meggyilkolt keresztyének számával. Az el-Shabab és a Boko Haram Nigériában, Kenyában, Líbiában „mesterkedett” eredményesen. Legbrutálisabb tettük 2015 nagycsütörtökén a kenyai Garissa egyetemen kivégzett 147 keresztyén egyetemista volt.

A legfrissebb lista adataiban némi „helycsérés támadás” tapasztalható. A diktatórikus Észak-Korea maradt az élen. Ott összesen 91 653 keresztyént tartanak számon, akik magán-, és családi életükben, szociális viszonyaikban, egyházi és más tekintetben szenvedtek el hátrányt hitük miatt. Második helyre jött fel Irak, ahonnan az ISIS üzte el őket, itt is kiugró a fizikai gyötrelmet elszennedők száma, ez 90 145. Harmadik helyen van Eritrea 89 227 üldözöttel, negyedik helyen, eggyel előbbre lépve a korábbi évi helyezéshöz képest Afganisztán 88 130 üldözöttel, 10 741 fizikai erőszakot elszennedővel. Ötödik helyre lépett elő Szíria, szintén az ISIS brutalitásai miatt, ahonnan az adott időszakban 86 993 keresztyént, jobbára ortodoxot üldöztek el, itt is kiugró a fizikai erőszakot, testi kínzást elszennedtek száma. Nagyon ugrott a listán Pakisztán, most a 6. helyre küzdötte „le” magát a korábbi nyolcadik helyről, ahol a vallási türelmetlenség igencsak többrányú: hindu, muszlim indíttatású, legtöbbször keresztyényellenes atrocitások jellemezték, de egymás ellen is robbantak ki véres összetűzések. A legnagyobb ugrást „lefelé” az éle ezen a fordított „démoni dicsőségtáblán”, borzalompiramison Eritrea hajtotta végre: a két évvel ezelőtti kilencedik helyről a 3. helyre.

Ha az első 20 helyezett között szétnézünk, meglepően sok a vallásüldözésben, az emberi jogok és a vallásszabadság alapjogának masz-

A térképen jól látható, hogy a keresztyéneket Közép- és Észak-Afrikában, valamint Ázsiában üldözik

szív megsértését produkáló országok között az iszlám vallást követő országok száma. Húszból tizenhárom, s ilyenek is vannak közöttük, mint Türkmenisztán, Üzbegisztán, Jemen, Szaúd-Arábia, Etiópia. De szoroson követik őket olyanok, mint Katar, Egyiptom, Brunei, Azerbajdzsán, Kuvait, Banglades és mások. Meglepő, hogy az ötvenes listán szerepelnek olyan országok, amelyekkel kapcsolatban eszünkbe sem jutna feltételezni a keresztyénüldözést, mint például Kolumbia, ahol 54 764 jogsértésről tudnak vagy Mexikó, ahol 55 752 volt az ilyen esetek száma. Ezekben a latin-amerikai országokban a drogbandák, illetve az ellenük tiltakozó keresztyének közötti súlyos küzdelmek szedik áldozataikat. De ott találjuk a keresztyénekek szembeni diszkriminációs esetekből 5435-öt felvonultató Törökországot is, valamint Kínát, amely a 33. helyen áll.

Pszichikai és vallási okok

Az elemzés keresi az okokat, amelyek mintegy százezer keresztyén mártíromságához, illetve 120-130 millió állandó üldözéséhez vezetett. Észak-Koreában a rendszeres üldözés, munkatáborokra ítélet oka a másként gondolkodásban rejlő veszély. A diktatúra fél a keresztyének békés szabadságától! Aggasztó a helyzet Eritreában. Az országban az 1993 óta hatalmon lévő elnök szinte paranoiás hatalomféltésben szenved. A keresztyéneket Eritreában a Nyugat ügynökeinek tartják, s államellenes összeesküvések gyanújával tüntetik el őket. De félnek a szomszédtól, Etiópiától is, hogy lerohanja őket. Innen szakadt ki Eritrea, s a puccs miatt Etiópiában a keresztyének lettek a bűnbakok. 1000 keresztyént tartottak pincékben és hajókötényekben, míg egy részük az embertelen körülmények között veszítette életét. Eritreában, de Etiópiában is egy ENSZ-jelentés szerint „nem a jog uralkodik, hanem a félelem”.

A vallási és politikai radikalizálódásban rejlő üldözési potenciál is növekszik azokban az erőkben, melyek főként a Közel-Keleten, Irakban, Szíriában és a térség más országában valósítják meg a keresztyénüldözést. Pakisztánban az egyik legnagyobb arányú a testi sértés, megalázás. Az országban halálbüntetés jár Allah káromlásáért vagy a másfajta hit terjesztéséért. Még mindig 3,8 millió keresztyén

él Pakisztánban, velük szemben iszlám részről „jogos” a túszejtés, a rabszolgasorba taszítás, a nemi erőszak és a kényszerházasság.

Globális trendek

A jelentés külön vizsgálja a globális trendeket. És a helyzet súlyosbodásáról számol be. Első rendben azt jelzi veszélyfaktorként, hogy az iszlám szélsőséges kalifátus kiterjesztte cselekvési hatáskörét a nemzeti határokon túlra. Ennek vagyunk naponként tanúi Európában is.

Az iszlám országok is megosztottak. Egyrészt azért radikalizálódnak sokan a muszlimok között, mert félnek területük elfoglalásától az ISIS részéről vagy éppen opportunizmusból, esetleg vallási okokból teret engednek nekik. Nemcsak a muszlim, hanem a hindu világban is nő a vallási radikalizmus. Ez a politikai hinduizmus radikalizálódását mutatja. Növekszik a törvény nélküli országok száma, kisebbségek szenvednek erőszakos csoportok fegyveres erőszakától. A Közel-Keleten mintegy 12,5 millió keresztyén él még, ezeknek java része menekülésben van. Az etnikai tisztogatások is felkerültek a keresztyénüldözés eszköztárába (Szudán, Szomália, Nigéria).

Ez még nem a vég

A 2016-os világindex is hozta azt, amit tőle joggal elvárunk: alapos elemzéseket, részletes odafigyelést szenvedő keresztyén testvéreinkre, s azt a bizonyosságot is tisztán üzeni, hogy mindezeknek meg kell lenniük – de ez még nem a vég. S azt is világossá tette, hogy az üldözéssel világméretű keresztyén szolidaritás áll szemben. Ez már lelki-szellemi háború. Nem kétséges, ki lesz a győztes. Krisztus, aki harmadnapra feltámadt. Még akkor is így van ez, ha sokan csak nagypéntekig, a keresztyén hajlandók ellátni.

Márpedig a biztos krisztusi győzelem hite az, ami a világon jelenleg élő mintegy 2,3 milliárd Krisztus-követőt meghátrálás nélkülivé formál. Pál apostol biztatásként le is írta: „Mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk” (Zsid 10,39). Erről szól az üldözöttek bizonyágtétele, szóban, imában, helytállásban. Jó lenne erre Európában még jobban odafigyelni – kiváltképpen a jelenlegi gonosz napokban!

dr. Békefy Lajos

Egyházak a családért

Romániában a civilszervezetek által létrehozott Koalíció a családért (Coalitie pentru familie) csoport tavaly októberben azért kezdeményezett aláírásgyűjtést, hogy az alkotmány rögzítse: a házasság egy férfi és egy nő szabad akaratából jön létre. Az alkotmánymódosító kezdeményezés november 25-én jelent meg a *Hivatalos Közlönyben*. A kezdeményezést az ortodox egyház is felkarolta.

„Az Őszövetség is Ádám és Éva szövetségéről, házasságáról szól, nem Ádám és Béla szövetségéről!” – nyilatkozta Jakubinyi György

katolikus érsek. Hozzátette, hogy egyházát nem keresték meg támogatásért a kezdeményezők, de utalt Ferenc pápa állásfoglalására, mely szerint a házasság egy férfi és egy nő életre szóló, felbontathatlan szövetsége.

Hasonlóan nyilatkozott Böcskei László nagyváradi római katolikus megyés püspök is.

Az erdélyi magyar történelmi egyházak vezetői a Sapientia Egyetem kolozsvári székháza előtt

„A házasságot védeni kell!” Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke elmondta: egyházát megkeresték az alkotmánymódosító kezdeményezés támogatásának a kérésével, és az ügy mellé állnak. „Nekünk ez így természetes: a házasság egy férfi és egy nő kapcsolatát jelenti.”

Az aláírásgyűjtés kezdeményezőinek május 24-ig félmillió aláírást kell összegyűjteniük az ország megyéinek legalább a feléből úgy, hogy valamennyi megyéből legkevesebb húszezer aláíró legyen. Ha a határidő előtt összegyűlt a megfelelő számú aláírást, népszavazást lehet kiírni a családra vonatkozó jelenlegi alkotmányos tétel módosításáról. A román alkotmány jelenleg érvényes cikkelye szerint „a család a házastársak szabad akaratnyilvánításából létrejött házasságon” alapul. Ezt a megfogalmazást módosítanák a kezdeményezők úgy, hogy a cikkely a házasság alapjaként „egy férfi és egy nő” szabad akaratnyilvánítását rögzítse.

(MTI alapján)

Keresztyén Testvérek!

Nagy örömünkre szolgál, hogy az öszszefogás, az önzetlen segíteni akarás ismét megteremtette a maga gyümölcseit. Zsebe Zselyke Sarolta életmentő gyógykezelése a legjobb úton halad. Ehhez nagymértékben hozzájárult az a 34 035 RON, amit töletek érkezett adományként eljuttattunk a Zsebe családnak. Segítségüket a szülők nagyra értékelik, és hálásan köszönik. Arra kérnek, hogy további segítségképpen, velük együtt imádkozzunk lányuk kezelésének végső sikeréért.

Isten hallgassa meg könyörgésünket!

Az EREK Missziói-Diakóniai
Ügyosztálya

Fájó szívvel, de Isten akaratát elfogadva tudatjuk, hogy a bácsi, péterfalvi és dévai gyülekezetekben 37 évet szolgáló

Lovász János

református lelkipásztor

2016. január 15-én, életének 61. esztendejében visszaadta lelkét Teremtőjének. Életében rendületlen bizalommal építkezett az anyaszentegyház javára. 2016. január 18-án a dévai református templomban tartott szertartást követően kísérték utolsó földi útjára a lőrincrevei református temetőbe. Emléke legyen áldott!

Kórházlelkészek Erdélyben

Kolozsvár

Buzogány Emese, Megyei Sürgősségi Klinika
Elérhetőség: e-mail: buzoganyemese@gmail.com,
tel.: 0740-368663

Balogh Gyöngyi, Onkológia

Elérhetőség: e-mail: gybalogh@gmail.com,
tel.: 0740-295770

Brassó

Magyari János, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: magyariioan@yahoo.com,
tel.: 0721-564553

Marosvásárhely

Lakatos Gabriella, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: lakatos.gabriella@gmail.com,
tel.: 0746-091941

Korodi Csaba, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: csabakorodi62@gmail.com,
tel.: 0723-331317

Szászrégen

Szép Ildikó, Városi Kórház

Elérhetőség: e-mail: szep.eduard@yahoo.com,
tel.: 0726-529977

Bánffyhunyad

Lukács Margit, Városi Kórház

Elérhetőség: e-mail: lukacsmanyika@yahoo.com,
tel.: 0724-056691

Sepsiszentgyörgy

Orbán Edit, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: edit.orban@yahoo.ca,
tel.: 0729-807973

Lelkigondozás sürgősségi helyzetekben

Továbbképző lelkipásztorok számára

A sürgősségi esetek érintettjeinek lelki gondozása mint „lelki elsősegélynyújtás” mintegy 20 éve már sikeresen egészíti ki a gyülekezeti pasztorációt több nyugat-európai keresztyén egyházban. Lelkipásztoraink továbbképzésében éppen ezért helyet adtunk ennek a témának is. A 2015. év tavaszán ebben a témában megtartott első továbbképző tanfolyamunk nagy érdeklődésnek örvendett a lelkipásztoraink körében. Sokkal többen jelentkeztek, mint ahány helyet tudtunk biztosítani. Ezért határoztunk úgy, hogy 2016-ban ismét megszervezzük a továbbképzést. A sürgősségi helyzetek lelkigondozását pszichológiai végzettséggel rendelkező laikus szakemberek és lelkipásztorok végezhetik halálos közlekedési balesetek, hirtelen bekövetkezett halálesetek, gyászír kézhezvétele okozta sokkos állapot, nagy károkat okozó természeti csapások és ezekhez hasonló esetekben.

A sürgősségi lelkigondozó alkalmassága és kompetenciája a megfelelő képzés és a szupervízió által kiadott bizonyítvány alapján állapítható meg.

A Romániai Református Egyház lelkipásztorai számára tartandó szeminárium alkalmával bemutatásra kerülnek azok az élménybeszámolók és kutatási eredmények, amelyekkel nemzetközi szinten a baleset-pszichológia az elmúlt 20 év során gazdagodott.

A szeminárium célja a lelki elsősegélynyújtáshoz szükséges alapismeretek elsajátítása és a Romániai Református Egyház keretén belüli, valamint más romániai mentőszolgálatokkal való, hasznos együttműködési struktúrák létrehozását célzó tárgyalások kezdeményezése.

Időpont: április 4–6.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ.

Jelentkezni lehet február 10–március 5. között Kovács István előadó-tanácsosnál a kovacs@reformatus.ro e-mail címen vagy a 0731-344 209-es telefonszámon.

ISSN–1223–8848

ÜZENET

Az Erdélyi Református Egyházkerület
gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400079 Kolozsvár

Király utca (str. I. C. Brătianu) 51. sz.

Telefon: 0731 019404

Drótposta: uzenet@reformatus.ro

http://www.reformatus.ro/uzenet.html

Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem örzünk meg

és nem küldünk vissza.

A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül
a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Készült az Erdélyi Református
Egyházkerület
Misztófalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Dávid Zoltán